У одній із робіт Іван Проців «Молода» зображено дівчину, руки якої одягають коралі, а на задньому плані, справа від неї, підвішена хустка. Саме тло художник подав геометричним орнаментом народного килима.

Золотою серединою картини є дівчина, розміщена зліва, вбрана в українську сорочку, з вишивкою на рукавах, підв'язана червоно-жовтою крайкою. На голові зображено вінок, який містить декілька силянок, виконаний з бісеру. Найвища низка викладена живими різкольоровими квітами. А з самого віночка звисають атласні стрічки. Хустка, яка забарвлена в червоний колір, підвішена на цвях, у формі ромба, доповнює картину, підтримує ідею художника. Композиція картини є цілісна. Фон, нагадує нам килим, поданий вертикальним орнаментом, у вигляді колосків, як зародження чогось нового.

Ідеєю твору виступає дівчина в ролі молодої, яка чекає свого милого. Хустка на задньому плані символізує перехід через певну мить в доросле життя.

Проте у творах образотворчого мистецтва досить часто дівочі головні убори стають лейтмотивом картини, передаючи ностальгію за красою XIX ст. Стрічки, пов'язки, вінки, хустки підкреслювали молодість і красу, і тільки тоді, коли дівчину "куплять", "викрадуть" (із весільної термінології), їй розплітають косу і ховають "дівочу красу" під очіпок (каптур), намітку або хустку — убори заміжньої жінки. Момент зняття вінка і заміна його очіпком, наміткою або хусткою добре оспівані у весільних піснях.

Упродовж багатьох століть традиційні головні убори подільських українців сформувались як складова частина національного костюма і з широкого вжитку в народному побуті вийшли в кінці XIX ст. в окремих районах — на початку XX ст., проте залишаються складовою частиною весільної обрядовості ще й досі, переважно в сільській місцевості, зокрема в обряді покривання голови. Цей обряд побутує в нас у дещо спрощеному вигляді.

Важко назвати іншу складову частину народного вбрання, що так виразно відбивала б дух часу, смаки і уявлення людей, особливо їх соціальний стан та вірування, як головні убори.

Висновки. Отже, вже на початок XX ст. традиційні головні убори (крім хустки), втратили свою знакову функцію майже наполовину, дівчата тепер у свято вінки не вдягають. Вінок перестав виконувати і оберегову функцію, хоч як знак нареченої побутує і в наші дні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Головацький Я.О народной одежде и убранстве русинов или русских в Галичине и северо-восточной Венгрии. – СПб., 1877. – 85 с. ; Головацький Я. Мандрівка по Галицькій та Угорській Русі // Жовтень. – 1976. - № 6. – С.49 – 94.
2. Косміна М.С., Стельмащук Г.Г. Український стрій. / М. С. Косміна, Г. Г. Стельмащук. – Львів, 2000. – 326 с.
3. Кульчицька О.Л. Народний одяг Західних областей УРСР. / О. Л. Кульчицька // – К., Альбом. 1959. – 16., 74 табл.
4. Мартиненко Н. Колекція жіночих головних уборів/ Н. Мартиненко// Незалежний журнал РІЧ. – 2011.
5. Р. В. Захарчук-Чугай, Є. А. Антонович. Українське народне декоративне мистецтво: навчальний посібник./ Р.В. Захарчук-Чугай// – К.: Знання, 2012. – 342с., XXXII с. кольор. іл.
6. Стельмащук Г. Г. Українські народні головні убори: монографія / Г. Г. Стельмащук; Львівська нац. Академія мистецтв. – 2-е вид., допов. І переробки. – Л.: Апріорі, 2013. – 276с.
7. Украинский народ в его прошлом и настоящем/ Под редакцией Ф.К.Волкова и др. – Пг., 1916. – С. 543-595.
8. Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 10 т. – К.,1961. – Т. 7, кн. 1. – С. XIII ст. іл. 32,33, 34, 38, 93.

Рафальська І.
Науковий керівник – доц. Топорівська Я. В.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Одним із пріоритетних напрямків в освіті України є розвиток інформаційного суспільства та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя. Широке використання новітніх технологій у навчальних закладах I-II рівнів акредитації дає можливість розширити та підвищити ефективність використання сучасних інформаційних технологій в освіті, розкрити потенціал усіх гуманітарних дисциплін, сприяє розвитку індивідуальних здібностей студентів, формуванню пізнавальних інтересів.

У дослідженнях вітчизняних науковців, висвітлено проблеми та перспективи застосування ІКТ під час вивчення різних навчальних дисциплін та особливості їх впровадження у навчальний процес.

Аналіз розвитку інформаційно-комунікаційних технологій навчання у різних контекстах здійснювали В. Биков, І. Воротникова, В. Гриценко, М. Жалдак, І. Кондратенко та ін. Дослідженнями з питань історичного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, проблемами періодизацій в історико-педагогічній науці займалися відомі вітчизняні вчені В. Луговий, В. Майборода, О. Сухомлинська та ін. Застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій для активізації пізнавальної діяльності студентів присвячені роботи Т. Архіпової, О. Ващук, М. Голованя, В. Краснопольського, С. Лещук та ін.

Мета статті – висвітлити особливості застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальній-пізнавальній діяльності студентів музичних коледжів.

А. Яковлєв зазначає, що «запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіту істотним чином прискорює передачу знань та накопиченого досвіду не тільки від покоління до покоління, а й від одної людини до іншої. Сучасні ІКТ підвищують якість навчання та освіти, дають можливість людині успішне та швидше адаптуватися до навколишнього середовища та соціальних змін. Це надає можливість кожній людині отримувати необхідні знання, як сьогодні, так і в майбутньому постіндустріальному суспільстві» [7].

До визначальних дидактичних особливостей (характеристик) інформаційно-комунікаційних технологій, на думку належать такі:

– комп'ютерна візуалізація та комп'ютерне моделювання навчальних відомостей про об'єкти, процеси та явища, як реальних, так і віртуальних;

– зберігання великих обсягів даних та забезпечення мобільного доступу до них;

– автоматизація обчислювальних процесів та інформаційно-пошукової діяльності;

– автоматизація процесів управління навчальною діяльністю та контроль за засвоєнням навчального матеріалу [4, с. 116].

Ефективність сучасної освіти пов'язана з ефективністю використання сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес музичних коледжів відкриває широкі можливості для удосконалення навчального процесу: пояснення нового матеріалу, формування практичних умінь і навичок, розвитку самостійності тощо [5].

На думку більшості дослідників, основним педагогічними завданнями

використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні є:

– підвищення наочності навчального матеріалу та полегшення його сприйняття завдяки компактному і чіткому поданню інформації;

– розвиток творчого потенціалу суб'єктів навчання, їх здібностей комунікативних дій, умінь експериментально-дослідницької діяльності, культури навчальної діяльності, підвищення мотивації навчання;

– інтенсифікація всіх рівнів навчально-виховного процесу, підвищення його ефективності та якості;

– засвоєння повного спектру понять, операцій і функцій, вільне оперування якими передбачено змістом навчальної дисципліни;

Проте використання ІКТ у навчальному процесі не обмежується лише розв'язанням зазначених педагогічних завдань, а й має значні дидактичні можливості для активізації пізнавальної діяльності.

На думку Д. Таушана, застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчальної діяльності сприяє активізації одержаних раніше знань, умінь, навичок та підвищує практичну значимість досліджуваного матеріалу в майбутній професійній діяльності [5].

У роботах А. Яковлева [7, с. 11] виділено групу найважливіших чинників активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, ефективність яких може бути підсилена за рахунок застосування у навчальному процесі інформаційно-комунікаційних технологій, а саме:

- розвиток мотивації, посилення інтересу до навчання, у тому числі до способів одержання знань;
- розвиток мислення, інтелектуальних здібностей студентів;
- індивідуалізація та диференціація навчання;
- надання переваги активним методам навчання;
- підвищення наочності навчання;
- збільшення арсеналу засобів пізнавальної діяльності, опанування сучасних методів наукового пізнання, пов'язаних із застосуванням комп'ютерів.

Інформаційно-комунікаційні технології у навчально-пізнавальній діяльності студентів вищих навчальних закладів сприяють формуванню таких якостей, умінь та навичок, які забезпечували б вміння випускників:

- гнучко адаптуватися в життєвих умовах, що змінюються, самостійно набувати необхідні знання, застосовувати їх на практиці для розв'язування різних проблем, що виникають у повсякденному житті;
- самостійно критично мислити, передбачати труднощі в реальному світі та шукати шляхи раціонального їх подолання, використовуючи сучасні технології; чітко усвідомлювати, де і як набуті знання можуть бути застосовані; творчо мислити та генерувати нові ідеї;
- бути комунікабельними, контактними в різних соціальних групах, уміти працювати спільно в різних галузях, не створювати конфліктних ситуацій;
- самостійно працювати над розвитком власного інтелекту, культурного рівня, моральності [8].

Під час інтенсивного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій серйозні зміни відбуваються в навчальному процесі середніх закладів освіти та сучасних університетів. Разом з тим, без змін лишається основна мета викладача, яка полягає у тому, щоб забезпечити студента знаннями, уміннями та навичками, а врешті решт, компетентностями, які необхідні їм у подальшому житті.

Сьогоднішній світ змінюється дуже швидко, і було би наївно думати, що знань, отриманих студентом у стінах ВНЗ І-ІІ рівнів акредитації, тим паче знань, отриманих студентом, вистачить йому на все життя. Сучасна людина приречена лишатися студентом усе своє життя, вона має навчатися упродовж усього життя, щоб не лишитися на його обочині. І саме від того, як відбуватиметься ця постійна адаптація майбутнього спеціаліста до зовнішнього середовища, яке постійно змінюється, буде залежати його успіх, кар'єра та самореалізація. Саме тому завдання сучасного викладача та вчителя – не лише надати учню та студенту знання відповідно до навчального плану та програми, але і надати йому життєво важливих навичок збирання необхідних даних і відомостей, умінь ефективно взаємодіяти з колегами, зберігати та презентувати результати своєї роботи. А ці навички можна прищепити в процесі навчання лише тоді, якщо викладачі та вчителі самі почнуть використовувати їх у своєму повсякденному житті. Надійною основою та невід'ємною частиною процесу впровадження інноваційних педагогічних технологій ми бачимо формування інформатичних компетентностей учителів, викладачів, співробітників та керівників закладів освіти. Саме від неї залежить ефективність освітнього процесу. Причому складові таких інформатичних компетентностей весь час мають оновлюватися залежно від об'єктивних змін, які відбуваються в освіті та суспільстві та ринку освітніх послуг. Інформатичні компетентності включають такі знання: розуміння основних комп'ютерних програм, включаючи графічний редактор, текстовий процесор, електронні таблиці, бази даних, засіб для створення презентацій, засоби збереження та опрацювання, архівування даних; освіченість у своїй сфері діяльності, яка базується на використанні Інтернету та електронних способах передавання даних, таких як пошта, відеоконференції тощо, розуміння різниці між реальним та віртуальним світом; розуміння потенціалу інформаційних технологій для можливості працевлаштування, підтримки інноваційної діяльності людини та залучення її у справи суспільства; базове розуміння надійності та достовірності одержаних даних та повага до етичних принципів за інтерактивного використання інформаційних технологій.

До даних компетентностей включаються такі вміння та здатності: здатність шукати, збирати, створювати, організовувати електронні дані, систематизувати отримані дані та поняття, уміння відрізняти суб'єктивне від об'єктивного, реальне від віртуального, релевантне від не релевантного; здатність використовувати потрібні засоби (презентації, графіки, діаграми, карти знань) для комплексного розуміння та подання отриманих даних [8].

Використання основних музичних комп'ютерних програм, що спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності студентів під час вивчення фахових дисциплін, сприяє виконанню студентами таких практичних завдань: транспонувати набрану партитуру у задану тональність за допомогою нотного редактора; змінити темп і тривалість виконання аудіо-файлу, розробити музичну вікторину за допомогою аудіо-редакторів; використання мережі Інтернет для пошуку інформації у електронних бібліотеках, електронних енциклопедіях, на персональних сайтах вчителів музики, різного роду форумах, чатах, блогах.

Отже, особливості застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-пізнавальній діяльності студентів музичних коледжів полягають у врахуванні таких специфічних дидактичних принципів: відповідність технічних засобів вимогам методики музичного мистецтва; інформатизації; технічної та технологічної забезпеченості (комп'ютерна аудиторія, музичне комп'ютерне обладнання); використання електронних інформаційних ресурсів, електронних навчальних курсів; використання основних складових мультимедіа під час викладання навчального матеріалу; простота і зручність експлуатації комп'ютерних засобів під час навчальної діяльності та самостійної роботи студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воротникова І. П. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів : навчально-методичний посібник / І. П. Воротникова ; за ред. О. М. Рудіної. – Луганськ : СПД Рєзніков В. С., 2012. – 228 с.
2. Головань М. С. Розвиток пізнавальної активності учнів в процесі навчання алгебри і початку аналізу на основі НІТ : дис. … канд. пед. наук : Головань Микола Степанович. – К., 1997. – 177 с.
3. Попович Н. М. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на якість підготовки фахівців у ступеневій педагогічній освіті / Попович Н. М. // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка (педагогічні науки). – 2009. – № 47. – С. 95–99.
4. Сухомлинська О. В. Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру / О. В. Сухомлинська // Збірник наукових праць до 10-річчя АПН України. – Х. : ОВС, 2002. – Ч. 1. – С. 37–54.
5. Таушан Д. В. Інформаційно-телекомунікаційні технології як засіб індивідуалізації навчання курсантів вищих військових навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. – Хмельницький : НАДПСУ, 2003. – 203 с.
6. Теория и методика обучения информатике: учебник / [М. П. Лапчик, И. Г. Семакин, Е. К. Хеннер, М. И. Рагулина и др.] ; под ред. М. П. Лапчика. – М. : Академия, 2008. – 592 с.
7. Яковлев А. И. Информационно-коммуникационные технологи в образовании / А.И Яковлев // Информационное общество. – 2001. – Вып. 2. – С. 32–37.
8. Морзе Н. В. Як навчити вчителів, щоб комп'ютерні технології перестали бути дивом у навчанні? освіті / Н. В. Морзе // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2010. – № 6. – С. 10–14.